Veiligheidsplan Biesbosch e.o. 2022 t/m 2027

De sleutel voor groene veiligheid

NATURA 2000

Nationaal Park
De Biesbosch

Colofon

Integraal Veiligheidsplan 2022 - 2027 Nationaal Park de Biesbosch is een uitgave van de het samenwerkingsverband tussen de gemeente Altena, Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer.

Opmaak: Samenwerkingsverband Biesbosch
Beeld en fotografie: Staatsbosbeheer

Project	: Integraal veiligheidsplan Biesbosch e.o. 2022 t/m 2027
Versienummer	: 5.3
Status	: Definitief
Gebied	: Nationaal Park de Biesbosch e.o.
Projectleider	: M. Meeling, Biesbosch coördinator integrale veiligheid (Staatsbosbeheer)
Werkgroep leden	: M. van 't Zand, adviseur Openbare orde en Veiligheid gemeente Drimmelen
	: M.J.G Schouten, coördinator buitengebied gemeente Dordrecht
	: M. van Milligen adviseur veiligheid, gemeente Altena
	: G. van Doesburg, adviseur Openbare orde en Veiligheid gemeente Altena
Input geleverd door	: J. Oerlemans operationeel specialist Politie Zeeland West Brabant
	: J. Leemans, operationeel Specialist Politie Zeeland West Brabant
	: F. Mackenbach, operationeel specialist Politie Landelijk eenheid (Water)
	: S. Vink, Accountmanager Regionaal Informatie en Expertise Centrum Rotterdam
	: J. Baselmans, Accountmanager Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland
	: M. Everink, toezichthouder Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
	: M. Degeling, nautisch adviseur Rijkswaterstaat
	: M. Overbeek, Coördinator Terreinbeheer Waterwinningbedrijf Biesbosch
	: P. Moens, Specialist Vergunningen & Grondzaken Waterwinningbedrijf Biesbosch
	: J. Van Vliet, Teamleider Biesbosch, Staatsbosbeheer
	: C. Olsthoorn, landelijk adviseur handhaving en toezicht, Staatsbosbeheer

Contactpersoon	: M. Meeling
Telefoonnummer	: 06-22542357
Email	: m.meeling@Staatsbosbeheer.nl
Adres:	: Staatsbosbeheer Haven van Bommenede 1 4316PC Zonnemaire

Disclaimer

Bij het samenstellen is de grootst mogelijke zorgvuldigheid nagestreefd. Toch kan de informatie in deze uitgave niet juist of onvolledig zijn. Staatsbosbeheer is hiervoor niet aansprakelijk. Als u van mening bent dat er beeldmateriaal is gebruikt waarover u het beeldrecht heeft, neem dan contact op met de Staatsbosbeheer.

Copyright

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen, in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het samenwerkingsverband de Biesbosch.

Inhoud

1 Voorwoord ... 4

2 Inleiding ... 5

3 Algemeen ... 6

3.1 Wat is een Natura 2000 gebied ... 6

3.2 Natura 2000-gebied De Biesbosch ... 6

3.2.1 Eigendommen ... 6

3.3 Deelgebieden van de Biesbosch ... 6

3.3.1 Dordtse Biesbosch ... 6

3.3.2 Sliedrechtse Biesbosch ... 7

3.3.3 Brabantse Biesbosch ... 7

3.3.4 De Noordwaard ... 7

3.4 Samenwerken werkt! ... 8

3.4.1 Samenwerkingsverband Biesbosch ... 8

3.4.2 Samenwerking Noordwaard ... 8

4 Veiligheidsbeeld ... 9

4.1 Milieucriminaliteit ... 9

4.2 Ontwikkeling ... 9

4.3 Subjectieve veiligheid ... 10

5 Organisatiestructuur ... 11

5.1 Organogram ... 11

5.2 Coördinatie ... 12

5.3 Rollen en verantwoordelijkheden ... 12

5.4 Overlegstructuur ... 12

5.4.1 Operationeel overleg ... 12

5.4.2 Kernteam ... 12

5.4.3 Burgemeestersoverleg ... 13

5.4.4 Regiegroep ... 13

6 Werkwijze ... 14

6.1 Planning en verslaglegging ... 14

6.2 Factsheet ... 14

6.3 Evaluatie ... 14

6.4 Samenwerkende partners ... 15

6.5 Rooster ... 15

6.6 Handhavingsdagen ... 15

6.7 Samenwerkingsconvenant handhaving en toezicht ... 15

6.8 Samenwerkingsverband Toezichtkringen Natuurhandhaving Zuidwestelijk Delta ... 16

6.9 Escalatieladder Biesbosch ... 16

6.10 Natuurbeheersplan brandveiligheid ... 16

6.11 Werkafspraken hulpverlening Brabantse Biesbosch ... 16
7 Wie is waarvan in de Biesbosch ... 17
7.1 Staatsbosbeheer ... 17
7.2 Provincies ... 17
7.3 Omgevingsdiensten ... 17
7.4 Gemeente ... 17
7.5 Politie ... 17
7.6 Rijkswaterstaat ... 17
7.7 NVWA ... 18
7.8 Waterwinningbedrijf Biesbosch (Evides) ... 18
7.9 Sportvisserij Zuidwest Nederland ... 18
8 Toekomstvisie ... 19
8.1 Hoofddoelstelling ... 19
8.2 Doelstelling ... 19
8.3 Regulering ... 19
8.4 Recreatieve zonering ... 20
8.5 Samenwerking ... 20
9 Prioriteiten handhaving en toezicht ... 21
9.1 Versterking samenwerking ... 21
9.2 Bescherming natuurwaarden ... 21
9.3 Ondermijnende criminaliteit ... 22
9.4 Gedrag op het water ... 23
9.5 Aandachtspunten ... 23
9.6 Meldingsbereidheid ... 23
9.7 Extra prioriteiten ... 23
9.7.1 (sociale)Veiligheid ... 23
9.7.2 Ongestoord gebruik ... 24
9.7.3 Gebied ... 24
9.7.4 Behoud waarden ... 24
9.7.5 Heel ... 24
9.7.6 Schoon ... 24
10 Bronvermeldingen ... 25
11 Afkorting ... 26

Bijlage 1: Kaart Natura 2000 gebied de Biesbosch
Bijlage 2: Deelnemers
Bijlage 3: Werkafspraken Biesbosch (Alarmeringsvoorstel)
Bijlage 4: Relevante wetgeving
Bijlage 5: Productblad IV NP de Biesbosch
Bijlage 6: Factsheet dreigingsbeeld milieucriminaliteit

1 Voorwoord

Het Nationaal Park de Biesbosch is in 1994 opgericht en bestaat nu 27 jaar. Integrale veiligheid is van cruciaal belang en wordt door alle handhavingspartijen onderkend. In 2020 is de beleidsgroep integrale veiligheid Biesbosch (IVB) geformeerd.

Toezicht en handhaving leveren een bijdrage aan het realiseren en instandhouden van de 'instandhoudingsdoelen' uit het Natura-2000 beheerplan. De Wet Natuurbescherming is samen met het Natura 2000-beheerplan leidend voor de handhaving in de Biesbosch. In het beheerplan is beschreven dat handhaving een belangrijk middel is om een goede staat van instandhouding van flora en fauna in de Biesbosch te bereiken dan wel te behouden.

Naast natuur en recreatie is de Biesbosch een onderdeel van de drinkwatervoorziening; in de Biesbosch bevinden zich drie spaarbekkens met een totaal oppervlak van 644 ha, deze vormen eilanden in het waterrijke Biesboschgebied. Ook bevinden zich overige assets ten behoeve van de drinkwatervoorziening zich nabij deze drie spaarbekkens en een pompstation nabij Hank.

Onder voorwaarden mag in de Biesbosch gerecreëerd worden. Het gebied trekt zowel individuele recreanten aan, als mensen die gebruik maken van groepsactiviteiten. Veel mensen bezoeken het natuurgebied voor rust, ruimte en natuurschoon. Belangrijk is dat natuur en recreatie samengaan in de kwetsbare Biesbosch.

Toezicht en handhaving binnen de grenzen van het Nationaal Park is een uitdaging omdat de Biesbosch een complex gebied is. Het ligt in twee provincies en in meerdere gemeenten. Grote delen van het gebied zijn alleen over water bereikbaar. Daarnaast zijn er veel partijen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij dit gebied en geldt er een palet aan wetten en regels.

De uitdaging bestaat onder meer uit de hoeveelheid toezichthoudende en handhavende partijen met ieder vaak verschillende belangen en bevoegdheden. Bovendien is de activiteit/drukte in de Biesbosch seizoensgebonden en sterk weersafhankelijk. Omdat de Biesbosch een Nationaal Park is, staat enerzijds het gastheerschap voor de bezoekers hoog in het vaandel, anderzijds is de versterking en het behoud van de unieke natuurwaarden gebaat bij eenduidig toezicht en handhaving op die momenten dat het nodig is. Dit vergt personele capaciteit en flexibiliteit.

Het bereiken van een reële verbetering van de veiligheid en leefbaarheid en daarnaast het beschermen van de natuur- en milieuwaarden in de Biesbosch zijn een gezamenlijke taak voor met name de toezicht- en handhavingspartners. Omdat afstemming tussen de diverse toezicht- en handhavingspartners tot voor kort onvoldoende was gerealiseerd, is besloten de afstemming te verbeteren, middels een gecoördineerde en integrale aanpak.

2 Inleiding

Veiligheid is één van de belangrijkste opgaves voor het beschermen van de natuurwaarden binnen de begrenzing van het Nationaal Park de Biesbosch. Nationaal Park de Biesbosch is bij besluit van d.d. 4 juli 2013 (kenmerk: PDN/2013-112) aangewezen als Natura 2000-gebied.

In het Natura 2000-beheerplan voor de Biesbosch staat beschreven welke bijzondere natuurwaarden dit gebied heeft en hoe deze in stand gehouden dienen te worden. Het is daarom één van de belangrijkste aandachtsvelden van Staatsbosbeheer en haar partners om aan deze opgave te voldoen. Vanuit diverse beleidsterreinen zijn interne en externe partners actief op het gebied van veiligheid, handhaving en toezicht. Denk bijvoorbeeld aan ondernemers, politie, brandweer, Openbaar Ministerie, terrein beherende organisaties, omgevingsdiensten, gemeenten en niet onbelangrijk: de bezoekers van het Nationaal Park.

Zij hebben ieder hun eigen kennis en ervaring op dit terrein. Om te voorkomen dat de partijen zelfstandig, los van elkaar en op eigen initiatief actief zijn op het gebied van veiligheid, wordt waar mogelijk en gewenst samenwerking gezocht. In afstemming met de partners worden tijdig de juiste interventies uitgevoerd, om gezamenlijk de veiligheid in het Nationaal Park de Biesbosch e.o. te verbeteren en een eenduidige uitvoering te realiseren met als doel het beschermen van de unieke natuurwaarden.

Voor het Nationaal Park de Biesbosch e.o. hebben de burgemeesters van de vier Biesbosch gemeenten; Altena, Geertruidenberg, Dordrecht en Drimmelen samen met de bestuurders van Rijkswaterstaat en Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch afgesproken dat de coördinatie op het gebied van de integrale veiligheid, handhaving en toezicht binnen de grenzen van het Nationaal Park wordt gemandateerd aan Staatsbosbeheer. Deze taak vloeit voort uit het feit dat voorgenoemde partijen op 1 september 2018 een dienstverleningsovereenkomst zijn aangegaan met Staatsbosbeheer.

Door integraal samen te werken met onze netwerkpartners willen we problemen in wording of bestaande problemen structureel oplossen zonder hierbij te vervallen in symptoombestrijding.

Als veiligheidspartners vinden we integraal opgesteld beleid van groot belang en daarom kijken we met een brede blik en er is samenhang in de aanpak op verschillende terreinen die raakvlakken hebben met veiligheid. De samenwerking met een tal van interne en externe veiligheidspartners, inwoners en ondernemers staat dan ook centraal in dit beleid. Met het opstellen van dit plan willen we zorgen voor een gecoördineerde en gestroomlijnde aanpak voor de komende vijf jaren. Het plan beschrijft de strategische doelen die voor het Nationaal Park dan wel de doelstelling vanuit het Natura 2000 beheerplan zijn gesteld. Tijdens het operationeel overleg van 26 november 2019 is door alle partijen het belang van een optimale samenwerking onderschreven. Om in gezamenlijkheid de effectiviteit van de ingezette capaciteit kunnen verhogen en zorgen voor een schoon heel en veilig Biesbosch e.o. is dit Integraal Veiligheidsplan Biesbosch opgesteld.

Halverwege de looptijd zal een tussentijdse evaluatie gehouden worden om te kijken of eventuele bijstellingen noodzakelijk zijn. Hierdoor blijven wij kritisch kijken naar onze koers. Daarnaast zal periodiek het bestuur geïnformeerd over de voortgang van het veiligheidsplan.

3 Algemeen

Zoals in de inleiding genoemd is het Nationaal Park de Biesbosch aangewezen als Natura 2000-gebied. De Biesbosch kent zowel Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebieden en heeft een grootte van in totaal 9640 hectare. Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, zijn in het beheerplan getoetst. Hierbij wordt aangenomen dat het getoetste gebruik plaatsvindt conform de daarvoor gestelde voorwaarden van de geldende wet- en regelgeving. In bijlage 1 is op afbeelding 1 een kaart te zien die de geografische begrenzing aangeeft van het Natura 2000 gebied De Biesbosch. Tevens vormt de Biesbosch ook een onderdeel van het werkgebied van hen die hier vanwege hun beroep werkzaam zijn, bijv. de beroepsvaart, personeel Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch e.d.

3.1 Wat is een Natura 2000 gebied

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Nederland zijn 166 aangewezen Natura 2000 gebieden. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden voor toekomstige generaties. De biodiversiteit staat al jaren onder druk en bescherming van flora en fauna is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en het is daarom belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds meer van hetzelfde wordt. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk (Natura 2000, 2020).

3.2 Natura 2000-gebied De Biesbosch

De Biesbosch was eeuwenlang een uitgestrekt zoetwatergetijdengebied en ontstaan in 1422, tijdens de Sint-Elizabethsvloed (Natura 2000, sd). Na de afsluiting van het Volkerak in 1960 en het Haringvliet in 1970 viel het getij terug van gemiddeld 2 meter naar enkele decimeters. Dankzij de vorming van het gebied bezit de Biesbosch een hoogwaardige biodiversiteit van rieteilanden, grienden en slingerende kreken. De Biesbosch is een belangrijk broed-, rust- en foerageergebied voor bijzondere vogel- en habitatrichtlijnsoorten zoals de zeearend, visarend, diverse rietvogelsoorten en trekvissen zoals de zalm en het icoon van de Biesbosch; de bever. De voorgenoemde soorten zijn onder andere als instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied de Biesbosch aangewezen.

3.2.1 Eigendommen

Staatsbosbeheer is voor 95 % juridisch eigenaar van de Biesbosch. Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch heeft in de Biesbosch drie spaarbekkens liggen, genaamd De Gijster, Honderd en Dertig en Petrusplaat. Hier wordt rivierwater omgezet naar drinkwater voor grote delen van Rotterdam en Zeeuwse gemeenten. Rijkswaterstaat is als eigenaar van de Noordwaard en delen van het Natura 2000 gebied verbonden met de Biesbosch en een belangrijke samenwerkingspartner. Daarnaast zijn er tal van particuliere eigenaren en (agrarische) ondernemers in de Biesbosch woonachtig en werkzaam.

3.3 Deelgebieden van de Biesbosch

De Biesbosch kunnen we verdelen in 4 deelgebieden (deels op basis van provinciegrenzen):

- De Dordtse Biesbosch in provincie Zuid-Holland
- De Sliedrechtse Biesbosch in provincie Zuid-Holland
- De Brabantse Biesbosch in provincie Noord-Brabant
- De Noordwaard in provincie Noord-Brabant

3.3.1 Dordtse Biesbosch

De Dordtse Biesbosch is door zijn rust en stilte een belangrijk gebied voor rustafhankelijke soorten. Sinds 2014 broedt de zeearend hier met succes. De vogel heeft zijn broeddomein in het hart van het stiltereservaat. Een andere broedvogel die met succes broedt langs de kreken (waar niet gevaren wordt) is de N2000 soort; de Bruine kiekendief. Met 4-6 paar ongeveer een kwart van de Biesbosch populatie. De rietgorzen en bossen zijn broedgebied voor N2000 soorten als blauwborst, snor, baardman, porseleinhoen etc.
In de kreken overwinteren vogels als grote zaagbek, brilduiker (de Biesbosch is voor deze vogel een van de belangrijkste voedselgebieden), aalscholver, fuut , tafeleend. Met laag tij komen lepelaars, steltlopers en wintertalingen naar het gebied om te eten. Verstoring door aanwezigheid van mensen kan een negatief effect hebben op bovenstaande soorten en doelen.

Bezoekers in afgesloten delen of nachtelijke bezoekers kunnen een negatief effect hebben op de rust voor soorten. Net als illegale activiteiten door visstroperij en afvaldumpingen in het oppervlakte waterlichaam. Deze kunnen dan weer een direct negatief effect hebben op Natura 2000 vissoorten als de elft, fint en rivierprik.

3.3.2 Sliedrechtse Biesbosch

In de Sliedrechtse Biesbosch is te midden van brede kreken, rietvelden en ruigten natuur ontgonnen tot landbouwpolders. Langs de dijk van de Merwede waren meerdere boerderijen gevestigd en vanuit Werkendam werden van oudsher stroomdalgraslanden agrarisch gebruikt langs de Nieuwe Merwede. Dit zijn hele waardevolle rust, foerageer- en slaapplaatsen voor vele watervogels. Vooral (snel)varende boten hebben een negatief effect op de rust van watervogels. Natuurontwikkelingsgebieden zoals de Korte-en Lange Ambacht, Aert Eloyenbosch zijn belangrijk voor tienduizenden watervogels. In de nacht worden deze locaties aangevuld met vele duizenden ganzen en zwanen die er komen overnachten. Deze soorten staan als instandhoudingsdoel omschreven in het beheerplan.

Broedvogels, zoals de bruine kiekendief, blauwborst en snor, broeden in het rustgebied ook langs geulen en in smalle kreken. Dat deze soorten daar broeden is zeldzaam zeker door de intensieve watersport die daar plaatsvind. Het varen met een gemotoriseerd vaartuig, dan wel met verhoogde snelheid, hebben ook op de rietkragen en waterplantenontwikkeling een negatief effect. Vooral het te snel varen, waardoor hekgolven ontstaan, trekken de oevervegetatie kapot. Illegale, dan wel niet vergunnende activiteiten, kunnen op onze waardevolle hooilanden een negatief effect hebben voor de instandhoudingsdoelen.

3.3.3 Brabantse Biesbosch

De afgesloten gebieden hebben een zeer belangrijke functie voor hoge aantallen watervogels. Aantallen zijn in de winter en trektijd, maar zeker ook in de rui (zomerperiode), enorm. De spaarbekkens en natuurontwikkelingsgebieden kennen de hoogste dichtheden. Activiteit van een wandelaar of kanovaarder, kan al een verstorend effect veroorzaken. Hotpots zijn de Zuiderklip en Kleine Noordwaard. De kleine Noordwaard is ook broedgebied voor een enorme kolonie kustbroedvogels. Visdief, kluut en zwartkopmeeuw zitten bij elkaar en centraal in het afgesloten waterrijke gebied. Illegale visactiviteiten zijn in de kern van dit gebied extra kwetsbaar.

In de kern van de Brabantse Biesbosch broedt sinds 2012 een paartje zeearenden. Rust is hier in de vestiging- en ei fase heel belangrijk. Deze soort is bewezen verstoringsgevoelig bij betreding onder de 300 meter. In de nabijheid van het nest kan het varen onder verhoogde snelheid al een negatief effect hebben op de rust voor vogels, maar ook op het vernietigen van waterplanten en oevervegetaties. Beide habitattypen zijn opgenomen in het Natura 2000 beheerplan. Kampvuren, visserij en wildkamperen kunnen de nachtrust van deze soorten bezwaren.

3.3.4 De Noordwaard

De Noordwaard polder is een gedeelte van de Brabantse Biesbosch die lange tijd in agrarisch gebruik is geweest. In 2015 is de ontpoldering van dit gebied afgerond. Nu fungeert het als overstromingsgebied zodra de waterstand van de Merwede een bepaald peil bereikt. Alle boerderijen zijn op terpen gezet omdat een gedeelte van de voormalige polder nog agrarisch gebruikt wordt. Ook zijn er kreken en doorstroomgebieden gemaakt. Daarnaast waren ruimtelijke kwaliteit en het creëren van intergetijdengebied, waarvan 250 hectare vallend onder KRW-doelstellingen, subdoelen van het Ruimte voor de Rivierproject.

De Grote Noordwaard vertoont in haar korte bestaan al mooie natuurontwikkelingen. Enorme aantallen grutto’s vinden de natte graslanden en slikplaten tijdens hun trek en het eerste broedpaar visarenden van Nederland bouwde in 2016 zijn nest aan de rand van het gebied. Intrekkende vissen zoals de zeeprik zijn eveneens waargenomen. Bijzonder is ook de enorme kolonisatie door internationaal bedreigde weidevogels zoals de veldleeuwerik, tureluur, kievit en wulp. Daar waar deze soorten bijna overal negatieve trends vertonen, ontwikkelt hun populatie hier sterk door de schaal van het gebied. Dit wordt bevorderd door goed beheer, in opdracht van Rijkswaterstaat. Op de zandafzetting op de instroomdrempel hebben zich pioniers van droge stroomdalgraslanden gevestigd, zoals de sikkelklaver.

Het is van belang dat de Noordwaard als verbindende bufferzone voor de andere deelgebieden van de Biesbosch beschermd blijft zodat de nu al bijzondere natuurwaarden en soorten gewaarborgd blijven en zijn hoofddoelstelling als getijdengebied behouden blijft. In bijlage 1 hebben we als afbeelding drie een kaart gevoegd van de Noordwaard.

3.4 Samenwerken werkt!

Samen kun je meer dan alleen! Met dat doel bestaat Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP): een samenwerkingsverband tussen de twintig nationale Parken, de overheid, grondeigenaren, terreinbeheerders en diverse natuurorganisaties. De belangrijkste partners zijn de Nederlandse nationale Parken, het Ministerie van LNV, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen, de Federatie Particulier Grondbezit en IVN.

3.4.1 Samenwerkingsverband Biesbosch

De gemeenten Altena, Dordrecht en Drimmelen en Staatsbosbeheer ondertekenden in februari 2020 de nieuwe bestuurlijke samenwerking voor de Biesbosch. De nieuwe samenwerking maakt ruimte voor een publiek-private samenwerking van Staatsbosbeheer en de drie Biesbosch gemeenten met een breed netwerk van betrokken partijen in het hele Biesbosch gebied. De afgelopen twee jaar is gewerkt aan de recreatiezonering. Hierin wordt een balans gezocht tussen bescherming en het beleven van de Biesbosch. Deze recreatiezonering dient als basis voor verder toekomstige ontwikkelingen m.b.t. recreatie. Deze recreatiezonering dient tevens als uitgangspunt voor de toekomstige gebiedsvisie. Zie paragraaf 6.4 voor een verder uitleg over deze recreatiezonering. Tevens is in samenwerking met vele partijen is de afgelopen maanden gewerkt aan een gebiedsvisie voor de Biesbosch. Uitgangspunten daarin zijn de unieke natuurwaarden van het gebied en hoe we deze kunnen behouden en versterken en tegelijkertijd de toeristisch-recreatieve en economische mogelijkheden kunnen voortzetten en uitbouwen.

3.4.2 Samenwerking Noordwaard

Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer zijn beide landelijk opererende beheerorganisaties van de Rijksoverheid, die elkaar in hun beheergebieden regelmatig ontmoeten bij de uitvoering van hun publieke taken en activiteiten.
In Nederland beheren Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer meerdere gronden en hebben deze soms ook in eigendom. Om te voorkomen dat beide partijen ieder voor zich en onafhankelijk van elkaar zijn “eigen ding” doet, is het gewenst en doelmatig om samen te werken. Daarmee zijn synergievoordelen te halen, zowel organisatorisch, financieel als richting de omgeving (minder verstoring en hinder). Partijen hebben daarom besloten hun krachten te bundelen voor het beheer en onderhoud van de gronden in en nabij bedoelde uiterwaarden. Deze samenwerking is vormgegeven en uitgewerkt in de overeenkomst ‘Publiek-publieke samenwerking Rivierengebied’, getekend op 9 oktober 2020.

4 Veiligheidsbeeld

Het veiligheidsbeeld schetst een beeld van de veiligheidssituatie in het Nationaal Park de Biesbosch. Het vormt de basis voor de veiligheidsthema's van het Integraal Veiligheidsplan. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de trends en ontwikkelingen van de laatste vier jaar.

Veel mensen bezoeken natuurgebieden voor rust, ruimte en natuurschoon. Ruimte voor recreatie betekent het laten samengaan van recreatie en natuurontwikkeling. Daarvoor zijn afspraken nodig tussen eigenaren, overheden, beheerders en gebruikers. Bijvoorbeeld de afspraak om in een deel van een Natura 2000-gebied paden aan te leggen en een ander deel af te sluiten. Zo kunnen mensen de natuur beleven, kunnen vogels en andere dieren er hun jongen groot brengen en kunnen planten worden beschermd. De afspraken zijn afhankelijk van de mogelijkheden van het gebied en van wat nodig is om de waardevolle natuur in het gebied te behouden en zich te laten ontwikkelen.

De afgelopen jaren zien we als trend dat in de Biesbosch e.o. een excessieve toename is van recreatie, dumpen van vuil/afval, ondermijnende activiteiten, hennepteelt, stroperij en beschadiging dan wel vernietiging van specifieke habitatgebieden. We kunnen stellen dat Milieucriminaliteit ons allemaal raakt. De effecten ervan zijn niet altijd (direct) zichtbaar, maar hebben zeer grote en ondermijnende gevolgen voor de leefomgeving, economie en maatschappij. Als samenleving draaien we op voor zowel de milieu- als de economische schade. Bovendien schaadt het ook nog eens de gezondheid van mensen, dieren en planten. Dit staat in het Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021 (Neve, 2021).

Door het versterken van de samenwerking worden deze ontwikkelingen goed gesignaleerd en gemonitord. Er is echter onvoldoende handhavingscapaciteit om effectief op te treden.

4.1 Milieucriminaliteit

Het landelijk dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021 is tot stand gekomen door de Nationale politie, het Openbaar Ministerie, de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), Omgevingsdiensten en de Inspectie leefomgeving en Transport (ILT). Deze partijen zijn betrokken bij toezicht op en handhaving van wet- en regelgeving die bedoeld is om het milieu te beschermen. In het landelijk Dreigingsbeeld staan negen vormen van de milieucriminaliteit beschreven, dit zijn:

- Mestfraude
- Illegale gewasbeschermingsmiddelen
- Bodemketen
- Afvalcriminaliteit
- Oliefraude
- Gefluoreerde broeikasgassen
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
- Vuurwerkcriminaliteit
- Wildlife crime

Zo kunnen mestfraude, illegale handel in en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, afvalcriminaliteit, Wildlife crime en gesjoemel met bodem- en grondstromen vormen een serieuze dreiging voor onze bodem- en waterkwaliteit en daarmee onze volksgezondheid. Daarnaast kunnen deze vormen van criminaliteit zorgen voor het verminderen van de kwaliteit van de Biesbosch als Natura 2000 gebied met gevolg dat de instandhoudingsdoelstellingen en het leveren van schoon en zuiver drinkwater niet gerealiseerd kunnen worden. In het rapport wordt verder ingegaan op de negen vormen van milieucriminaliteit waarbij dieper wordt ingegaan op de handelingen en gevolgen. Als bijlage hebben we een factsheet gevoegd wat een uitwerking is van het dreigingsbeeld milieucriminaliteit 2021.

4.2 Ontwikkeling

De afgelopen jaren hebben we gezien dat het aantal vaarbewegingen toeneemt in het Nationaal Park de Biesbosch. Daarnaast kunnen we zeggen dat de verhuurvloot al jaren stijgend is en er steeds meer (commerciële) activiteiten georganiseerd worden op en rondom het water van de Biesbosch. We constateren tevens dat de druk op het water zorgt voor een stijging van meerdere problematieken zoals het achterlaten van afval, het doen van de natuurlijke behoeften, het draaien van harde muziek en het houden van kampvuren en BBQ's.

Staatsbosbeheer ruimt per seizoen honderden kilo's zwerfafval op wat door recreanten wordt achtergelaten. Het probleem van al het plastic in de Biesbosch kent twee oorzaken: via recreanten en via twee belangrijke rivieren, de Maas en de Rijn vanuit Midden-Europa (Nieuws redactie, 2021) (Broeken, 2021).

Verstoring is het voornaamste knelpunt binnen het Nationaal Park de Biesbosch waarop toezicht en handhaving kan worden ingezet. De verstoring binnen het Nationaal Park wordt met name veroorzaakt door recreanten. De verstoring treedt zowel op door legale als door illegale recreatieve handelingen. Als voorbeeld willen we hier stellen dat het snel varen invloed heeft op de flora en fauna. In het hoogseizoen wordt het gebied druk bezocht en verblijven er ook veel recreanten 's nachts in de Biesbosch. Bij deze activiteiten vindt verstoring plaats. In de nachtelijke uren is er, met name op het water, geen toezicht en handhaving aanwezig. Ook buiten het hoogseizoen is er kans op verstoring binnen het gebied.
Dit knelpunt kan worden aangepakt door afspraken te maken tussen de betrokken partijen en het houden van gerichte handhavingsacties waarbij actief wordt gehandhaafd op (illegale) activiteiten welke een verstorend effect hebben.
De handhavingsacties kunnen ook gepland worden voor de nachtelijke uren.

Op kleinere schaal vindt ook verstoring plaats door het aanleggen, "bewaken" en oogsten van hennepplantages.
In de laatste periode wordt er gemerkt dat bij de hennepvelden die worden aangetroffen, de modus operandi is verandert van één heel groot veld, met gemiddeld 1500 planten, naar meerdere kleine hennepvelden met 10 tot 20 planten.

Met betrekking op de landelijke stijging van het aantal (synthetische) drugsdumpingen zien we in en rondom de Biesbosch nog geen trend ontstaan. Dit wil niet zeggen dat het niet voorkomt maar verhoudingsgewijs zien wij geen gelijkende gevallen zoals in delen van de provincie Noord-Brabant of in het oosten van Nederland.

We zien wel een (sterk) stijgende trend in het gebruik van waterscooters en jetski's in en rondom het Nationaal park de Biesbosch. Afgelopen jaar hebben er in het Nationaal Park meerdere incidenten plaatsgevonden waarbij grote groepen waterscooters met zeer hoge snelheden door de smalle kreken van de Biesbosch voerden. De snelheden lagen gemiddeld boven de 100 Km/pu. Tevens zien we dat naast deze trend ook het snel varen met een (snelle) motorboot toeneemt, gemiddeld is de snelheid hierbij 30-35 Km/pu, waar 6 of 9 Km/pu is toegestaan. Deze trend heeft grote gevolgen voor de veiligheid van de overige bezoekers en de flora en fauna.

Het afgelopen jaar was de Noordwaard vaak het toneel van diverse car rally's, welke door de organisatie niet waren aangevraagd bij de gemeente Altena, Staatsbosbeheer, RWS of het bevoegd gezag. Delen van de Noordwaard waar deze werden gehouden zijn aangewezen als Stilte- en als Natura 2000 gebied. Het is op grond van artikel 2.44, tweede lid, van de Interim omgevingsverordening Noord Brabant verboden een toertocht voor motorvoertuigen te houden in een stiltegebied of daaraan deel te nemen; tevens is het op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming verboden zonder een vergunning een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied als dat project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante effecten kan hebben op een Natura 2000-gebied.

4.3 Subjectieve veiligheid

De landelijke Veiligheidsmonitor geeft inzicht over het veiligheidsgevoel van de inwoners en thema's zoals verloedering, sociale overlast (dronken mensen op straat, drugsgebruik of drugshandel, rondhangende jongeren en overlast door buurtbewoners) en overlast in het verkeer (Veiligheidsmonitor, 2019). Op vrijwel alle thema's zijn de laatste jaren verbeteringen waarneembaar, maar bezoekers van het Nationaal Park de Biesbosch ervaren wel meer sociale overlast en zien een toename van het aantal nieuwe recreanten.
In de veiligheidsmonitor van 2019 (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2019) is te lezen dat in de meeste wijken en dorpen verkeersoverlast de meest voorkomende vorm van overlast is in de buurt. In de beleving van inwoners neemt de overlast van groepen jongeren af. In vrijwel alle wijken en dorpen was een daling waarneembaar of bleef deze vorm van overlast stabiel. Helaas merken we dat in de Biesbosch een verhoging waarneembaar is van jeugdoverlast en door Corona een nieuwe recreatiegroep de Biesbosch heeft ontdekt.
Concluderend blijkt uit de cijfers dat op de meeste veiligheidsthema's echter een positieve trend waarneembaar is. Deze loopt parallel met de landelijke veiligheidsontwikkelingen. Helaas moeten we ook concluderen dat dergelijke rapportages zich niet concentreren op het buitengebied maar gefocust zijn op de stedelijke gebieden. Middels een sociaal calamiteitenplan willen we meer doen aan het verbeteren van het sociale veiligheidsgevoel van de bezoekers.

5 Organisatiestructuur

Ter vergroting van de betrokkenheid van de diverse Biesboschpartijen is het wenselijk de handhavende instanties dicht(er) bij het bestuurlijke proces te plaatsen. Het rendement van handhaving staat of valt met een adequate uitvoeringsorganisatie die doelgericht en effectief werken mogelijk maakt. In de Biesbosch hebben verschillende overheidsorganen toezichthoudende en handhavende taken voor diverse regelgeving. Coördinatie is van essentieel belang voor het uitvoeren en borgen van een goede samenwerking, qua handhaving, binnen het Nationaal Park de Biesbosch. Alle betrokken partijen hebben de wens voor een coördinator uitgesproken. Inmiddels is er sinds 2018 een coördinator voor deze taken in dienst bij Staatsbosbeheer.

Om duidelijkheid te geven aan de uitvoering is de coördinator verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Het borgen van de samenwerkingen tussen de handhavende partijen.
- Leggen van accenten in de handhaving.
- Plannen van gezamenlijke diensten.
- Uitwisselen van informatie, ervaringen en kennis.
- Zorgen voor een eenduidige aanpak.
- Organiseren van de diverse overlegstructuren

5.1 Organogram

Om de structuur en hiërarchie in kaart te brengen hebben we gekozen voor een functionele indeling middels een lijnorganisatie. Vanuit het nieuwe samenwerkingsverband is een ambtelijke werkgroep samengesteld die zich bezig houdt met communicatie, recreatie en juridisch afstemming. In dit samenwerkingsverband zal onder andere gewerkt worden aan het Biesboschnetwerk, de Biesboschverordening en regulering vanuit de Biesboschverordening. Binnen het nieuwe samenwerkingsverband is er een Biesboschregisseur aangesteld die de belangen van de gemeente Altena, Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer behartigd. De Biesbosch coördinator integrale veiligheid is samen met de Biesboschregisseur de spil in het web tussen de verschillende overlegstructuren en werkgroepen.

Het kernteam is verantwoordelijk voor het realiseren en optimaliseren van de samenwerking tussen de uitvoerende handhavingspartners. De Biesbosch coördinator (zie paragraaf 5.2) is de link in pin tussen de ambtelijke werkgroep, het kernteam, de operationele groep en het samenwerkingsverband natuurtoezicht Zuidwestelijke Delta. In bijlage 2 hebben we een overzicht gevoegd welke partners in welke groep zijn vertegenwoordigd.

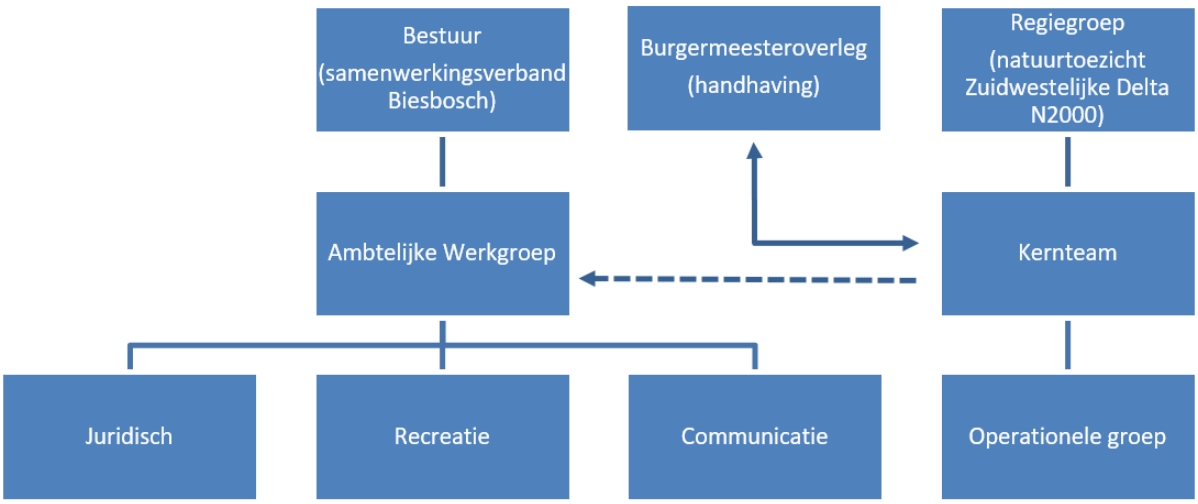

5.2 Coördinatie

In een dienstverleningsovereenkomst tussen Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch en de gemeenten Altena, Dordrecht en Drimmelen zijn afspraken gemaakt over de samenwerking op het gebied van toezicht, handhaving en veiligheid vastgelegd. Op basis van deze overeenkomst is een coördinator aangesteld die toezicht en handhaving in het gebied coördineert vanuit de partijen. De continuïteit hiervan (ook na afloop van de overeenkomst in 2023) is voor alle partijen belangrijk en moet geborgd zijn in de toekomst. Hierbij is het wenselijk te onderzoeken of uitbreiding van het aantal uren mogelijk is.

5.3 Rollen en verantwoordelijkheden

Om een goed beeld te krijgen van het aantal partners, hun rollen en verantwoordelijkheden hebben we een productblad geschreven waarin het voor iedereen overzichtelijk is wie welke rol en taak heeft en vanuit zijn/haar organisatie is betrokken. Tevens is in het productblad inzichtelijk gemaakt welke partner verantwoordelijk is voor het aantal effectieve handhaving- en toezichturen in het Nationaal Park de Biesbosch. Het productblad is een levend document wat kan worden aangepast indien noodzakelijk. Zie bijlage 5 voor het productblad.

5.4 Overlegstructuur

Zoals aangeven in het bovenstaande organogram zijn er meerdere overlegstructuren, op verschillende niveaus, ten behoeve van de veiligheid in de Biesbosch. We zullen in de paragraaf een korte inleiding van het nut en de noodzaak van het overleg en welke zaken er besproken en besloten worden. Deze overlegstructuren zijn:

1. Het operationele overleg;
2. Het kernteam;
3. Het burgemeestersoverleg;
4. De regiegroep

5.4.1 Operationeel overleg

Ten eerste is er het operationeel overleg. Dit overleg vindt tweemaal per jaar plaats en is bedoeld voor de handhavers van alle veiligheidspartners. Tijdens het overleg in het voorjaar wordt nieuwe informatie gedeeld, de prioriteiten en de aanpak besproken, kennisgemaakt en kennis uitgewisseld. Daarnaast zal er ook gekeken worden of er nieuwe trends worden waargenomen zodat de prioritering hierop kan worden aangepast. Het is belangrijk voor de toezichthouders/handhavers dat zij elkaar kennen, ter verbetering van het netwerk.

In het najaar wordt terug gekeken op het zomerseizoen en wordt wederom kennis en ervaring gedeeld. Daarnaast wordt op basis van de ervaringen uit het veld input geleverd voor de bepaling van de (nieuwe) prioriteiten voor het aanstaande jaar ten behoeve van de factsheet/ het jaaruitvoeringsplan.

5.4.2 Kernteam

Het kernteam komt tweemaal per jaar bijeen en zo vaak als nodig om voor het operationeel overleg een eenduidige afstemming te hebben voor het nieuwe kalenderjaar. Het kernteam is verantwoordelijk voor het:

- Jaarlijks opstellen van een concept handhavingsprogramma
- Opstellen van een concept evaluatie van het gezamenlijke handhavingsprogramma
- Tussentijds monitoren en bijsturen van de uitvoering van het vastgestelde handhavingsprogramma

5.4.3 **Burgemeestersoverleg**

Ten derde het bestuurlijk overleg over veiligheid in de Biesbosch. Dit overleg vindt minimaal eenmaal per jaar plaats. In dit overleg zitten bestuurders of vertegenwoordigers namens het bestuur, de politie, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat. Dit overleg neemt besluiten in het kader van de openbare orde en veiligheid en kan, indien noodzakelijk, besluiten om passende maatregelen te treffen op basis van grote wanordelijkheden. De burgemeesters kunnen, indien gewenst, gebruikmaken van hun bevoegdheid uit de gemeentewet en zaken ter bespreking aandragen in de lokale driehoek met de Officier van Justitie en de eenheidsleiding van de politie.

5.4.4 **Regiegroep**

In de nieuwe structuur wordt aangesloten bij de *Regiegroep Deltawateren, welke onderdeel uitmaakt van de* samenwerking natuurtoezicht in de Zuidwestelijke Delta. Dit overlegorgaan van vertegenwoordigers van de provincies en Rijkswaterstaat (RWS Zee & Delta en RWS WNZ- West Nederland Zuid) bestaat al een aantal jaar en is indertijd ingesteld voor de waterbekkens in de Delta. De regiegroep heeft ingestemd met het toevoegen van de landgebieden, waardoor feitelijk de hele zuidwestelijke Delta wordt bestreken.

De regiegroep houdt zich bezig met een juiste inrichting van het gebied, communicatie rondom de ontwikkelingen van het beheerplan, evaluaties en financiën. Dit alles op strategisch niveau. De regiegroep stelt het jaarlijkse handhavingsprogramma vast, met de bijbehorende prioriteitstelling binnen het samenwerkingsverband natuurtoezicht Zuidwestelijke Delta.

6 Werkwijze

In dit hoofdstuk willen we meer duidelijkheid geven over de manier van werken en de vormen van verslagleggingen en verantwoording.

6.1 Planning en verslaglegging

De operationalisering van dit beleid wordt uitgewerkt in een factsheet. In dit jaarlijkse factsheet wordt de inzet van alle veiligheidspartners op de thema's met prioriteit concreet benoemd en worden procesafspraken gemaakt en de te behalen resultaten vastgelegd. Hierbij wordt duidelijk gemaakt welke prioriteiten voor dat jaar gelden en hoe het beleid wordt vertaald naar praktische en meetbare doelen. De factsheet is samen met het productblad een praktisch document tijdens het primair proces.

Na afloop van ieder jaar zal door de coördinator integrale Veiligheid en handhaving (zie organisatiestructuur) een verslag gemaakt worden en bewaakt de gemaakte afspraken en de voortgang van de uitvoering. Het opstellen van de genoemde plannen geschiedt door de coördinator in samenwerking met de operationele diensten. Knelpunten worden vroegtijdig gesignaleerd en opgelost, indien nodig na consultatie in het ambtelijk dan wel bestuurlijk overleg.

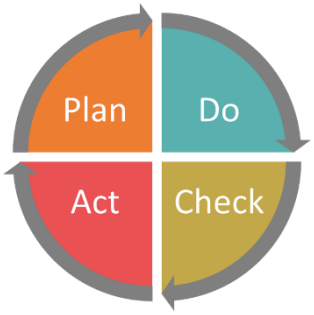

De (kwaliteits-)cirkel van Deming (PDCA-cyclus) is een van de instrumenten om na te gaan of het beleid succesvol is geweest en hoe men verder zou moet gaan in de toekomst. De cirkel bestaat uit: Plan (plannen en afspraken maken), Do (uitvoeren), Check (controleren of het werkt en evalueren) en Act (bijsturen of aanpassen). Na de vaststelling van dit Integraal Veiligheidsplan Biesbosch in 2022, start de PDCA-cyclus zoals deze hiernaast is weergegeven in een cyclisch schema.

6.2 Factsheet

Hierin staan de vier belangrijkste thema's voor de komende vijf jaar op hoofdlijnen benoemd. Bij deze factsheet is een toelichting geschreven waarin kort benoemd staat wat de doelen van dat jaar zijn en hoe we die willen bereiken. Bij de thema's zijn beleidsindicatoren benoemd. Jaarlijks wordt er een focusblad opgesteld waarin de prioriteiten en overige aandachtspunten voor dat jaar worden beschreven en geactualiseerd.

De vier hoofdthema's zijn leidend, echter het beleid moet ook voldoende flexibiliteit bieden om in te kunnen spelen op de actualiteit. Jaarlijks wordt in het eerste kwartaal, door middel van een evaluatie, verantwoording afgelegd over de uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast kunnen het handhavingsplan en het focusblad bijgesteld worden. Afhankelijk van de prioriteit of het aandachtpunt worden ketenpartners betrokken waarbij wordt gestreefd naar een integrale aanpak en een eenduidige uitvoering.

6.3 Evaluatie

Jaarlijks zal de factsheet geëvalueerd en aangepast worden, conform de cyclus zoals beschreven in hoofdstuk 4. Aan het eind van de looptijd van dit integraal veiligheidsplan Biesbosch, in 2027, zal een algehele evaluatie worden opgesteld. De conclusies zullen worden meegenomen in het nieuwe meerjarenplan.

6.4 Samenwerkende partners

De deelnemende partners zijn (niet limitatief):

- Gemeente (Altena, Dordrecht, Dordrecht en Geertruidenberg)
- Provincies (Zuid-Holland en Noord-Brabant)
- Omgevingsdiensten (OZHZ en ODBN)
- Nationale Politie (Rotterdam, Zeeland/West-Brabant en de landelijke eenheid)
- Veiligheidsregio (Zuid-Holland Zuid & Midden- West Brabant)
- Rijkswaterstaat
- Douane
- Defensie (Mauarschasue en de Landmacht)
- Samen strek in Brabant (SSIB)
- Sportvisserij Zuid- West Nederland
- Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch (Evides)
- Waterschappen
- Nederlandse Voedsel en Waren autoriteit (NVWA)
- Taskforce-RIEC (Zuid-Holland en Noord- Brabant)
- Staatsbosbeheer

Binnen het Nationaal Park werken we veel samen met een diversiteit van partners. Bovenstaande lijst is niet limitatief. Zo zal het voor een organisatie, overheid of particulier (initiatief) mogelijk zijn om deel te nemen in de samenwerking. Het spreekt voor zich dat de betreffende organisatie of particulier (initiatief) een rol moet spelen of hebben op het gebied van beheer, toezicht of handhaving in het Nationaal Park.

6.5 Rooster

Om gezamenlijk te komen tot een eenduidige uitvoering zullen we middels een rooster werken. Iedere partner geeft per periode door welke diensten ze willen gaan maken in het Nationaal Park. Deze diensten zullen in een perioderooster verwerkt worden zodat gezamenlijke diensten gerealiseerd kunnen worden. De coördinator zal bij de start van iedere periode het rooster verspreiden onder alle partners.

6.6 Handhavingsdagen

Het doel is om het Nationaal Park schoon, stil, ongeschonden en veilig te houden en indien nodig te verbeteren.
De handhavingsdagen zijn een middel om dat doel te bereiken. Door met handhavers van verschillende disciplines op te trekken kan effectiever worden opgetreden tegen bezoekers die ongewenst gedrag laten zien. Doordat de bevoegdheden van handhavers aanvullend zijn en de benodigde kennis divers is kan de samenwerking leiden tot een nog grotere professionalisering van handhaving en toezicht in het Nationaal Park.

Door gezamenlijk op te trekken ontstaat er ook een eenduidige werkwijze, wordt er van elkaar geleerd en kunnen we elkaar in de toekomst makkelijker vinden. Daarnaast zorgen de handhavingsdagen voor meer slagkracht en draagt in communicatief opzicht bij aan de bewustwording van de gasten/bezoekers.

Met het organiseren van de integrale acties geven wij gehoor aan de afspraken uit het samenwerkingsverband natuurtoezicht Zuidwestelijke Delta, alsmede uitvoering aan het **Handhaving uitvoering programma** (HUP) Natura 2000 welke onderdeel is van het beheerplan 'Natura 2000 Biesbosch'.
Tijdens de handhavingsdagen ligt de prioriteit op alle deelgebieden zoals genoemd in paragraaf 3.3. Zowel de droge als natte gebieden worden tijdens de handhavingsdagen bezocht. De gebieden waar intensieve en recreatieve druk wordt ervaren bevinden zich zowel aan de Hollandse als aan de Brabantse kant.

6.7 Samenwerkingsconvenant handhaving en toezicht

Partijen vinden het belangrijk dat er gecoördineerde, eenduidige en integrale handhaving plaats (blijft) vinden in en rond het Nationaal Park de Biesbosch. In en rond de Biesbosch werken BOA's van organisaties als Staatsbosbeheer, Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch en Rijkswaterstaat, maar ook BOA's die werkzaam zijn bij de gemeenten. Met dit samenwerkingsconvenant zijn handhavingsinstanties gerechtigd en bevoegd om op elkanders grondgebied te mogen werken en kan het nieuwe integraal veiligheidsplan handen en voeten worden gegeven.

6.8 Samenwerkingsverband Toezichtkringen Natuurhandhaving Zuidwestelijk Delta

Ook binnen de Zuidwestelijke Delta, waar het Nationaal Park de Biesbosch onderdeel van is, groeit de behoefte om de werkwijze en inzet van de (beperkte) toezicht- en handhavingscapaciteit optimaal op elkaar af te stemmen. Hiervoor is een samenwerkingsverband aangegaan met alle handhavende partijen in dit deel van de drie provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant. Binnen deze samenwerking zijn verschillende partners actief[1].
Nieuwe overlegstructuren worden opgezet met respect voor de reeds bestaande overlegstructuren zoals die van de Biesbosch. Voor het samenwerkingsverband is gekozen voor een netwerkstructuur. De samenwerking wordt niet beperkt tot de wateren, ook landgebieden worden daarin meegenomen. In eerste instantie de Natura-2000 gebieden, maar daarnaast ook de diverse deelgebieden die in beheer zijn bij de terreinbeherende organisaties. Samen vormen deze gebieden het zuidwestelijke deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De Biesbosch is als toezichtkring Oost opgenomen in deze samenwerking.

6.9 Escalatieladder Biesbosch

Het doel van dit plan is om te komen tot een effectieve aanpak van sociale calamiteiten in samenwerking met ketenpartners, waarbij verdere escalatie wordt voorkomen en de natuurwaarden worden beschermd. De aanpak draagt bij aan de-escalatie van sociale onrust en herstel van de sociale cohesie in het Nationaal Park de Biesbosch. Door de juiste afstemming te vinden is het noodzakelijk om een kernteam te vormen. Dit team waarborgt een effectieve en vroegtijdige signalering en/of gevolgbestrijding. Deze vroegtijdige signalering en gevolgbestrijding richt zich op het voorkomen en zo nodig aanpakken van maatschappelijke onrust door toedoen van gevolgen van feitelijke dan wel dreigende en sociale calamiteiten en incidenten. Ter verduidelijking, dit staat los van het optreden in geval van verstoring van de openbare orde.

6.10 Natuurbeheersplan brandveiligheid

Vanuit de gebiedscommissie natuurbrandbeheersing van de provincie Noord-Brabant moeten natuurbeheersplannen brandveiligheid worden opgesteld voor aangewezen gebieden. Zo ook voor de Biesbosch. Alhoewel droogte over het algemeen niet geldt voor de Biesbosch werken de gemeenten en Staatsbosbeheer aan het opstellen van een dergelijk plan voor de Biesbosch. In de ontwikkeling van deze plannen trekken we als gebiedspartijen met elkaar op om de krachten te bundelen en gebruikt te maken van de specifieke kennis en kunde.

6.11 Werkafspraken hulpverlening Brabantse Biesbosch

In het kader van geprioriteerde hulpverlening is in 2018 begonnen met het maken van concrete werkafspraken en een alarmeringsvoorstel aan de Brabantse kant van de Biesbosch. Bepaalde scenario's zijn benoemd en hierbij is aangegeven welke partij als eerste wordt opgeroepen of welke partij(en) geïnformeerd moet(en) worden. Hierbij zijn diverse partijen[2] betrokken.
De scenario's lopen uiteen van het redden van mensen in nood, verontreiniging van het oppervlaktewater en oevers, ongeval of explosie, ordeverstoring of ecologische incidenten. Ieder jaar komen alle stakeholders bij elkaar om de afspraken voor het nieuwe jaar te maken en de bestaande procedures te actualiseren. Deze vorm van samenwerking is ook in het integraal veiligheidsplan opgenomen. De werkafspraken zijn als bijlage 3 bijgevoegd.

[1] Provincie Zuid-Holland, Provincie Zeeland, Provincie Noord-Brabant, Omgevingsdienst Brabant Noord, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Regionale uitvoeringsdienst Zeeland, Ministerie LNV, Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten, Zeeuws Landschap, Politie, Staatsbosbeheer

[2] Regionale Ambulance Voorziening (RAV), Brandweer, Politie, Rijkswaterstaat, KNRM (Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij), gemeenten Altena en Drimmelen, Staatsbosbeheer

7 Wie is waarvan in de Biesbosch

Het Nationaal Park de Biesbosch kent vele eigenaren en door de interprovinciale ligging meerdere bevoegde gezaghebbenden. In dit hoofdstuk willen we duidelijkheid geven over wie welke bevoegdheid heeft en waar overgaat.

7.1 Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is een zelfstandige publiekrechtelijke organisatie met een wettelijke taak, vallend binnen het domein van het ministerie van LNV. De wettelijke taak is het beheren en duurzaam tot maatschappelijk nut brengen van de toevertrouwde terreinen. Staatsbosbeheer speelt hierbij een belangrijke rol in de verantwoordelijkheid van het Ministerie van LNV voor het realiseren van internationale doelen: Natura 2000, Habitatrichtlijn, Wet Natuurbescherming en Verdrag van Malta. In de Biesbosch beheert Staatsbosbeheer ca. 7000 hectare natuur- en recreatiegebieden variërend van moeras, wilgenbos tot bloemrijke graslanden. Om te komen tot betere regulering, gebruik en bescherming maakt Staatsbosbeheer gebruik van haar privaatrechtelijke bevoegdheden.

7.2 Provincies

De provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant hebben de wettelijke taak om planten en dieren te beschermen. Dat is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt dat de provincies ter bescherming van bijzondere soorten een landelijk samenhangend stelsel van natuurgebieden moet begrenzen én beschermen, het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Verder regelt de wet de bescherming van de internationaal belangrijke natuurgebieden (Natura 2000) en soorten. De provincies hebben middels mandaat het toezicht belegd bij de omgevingsdiensten Noord-Brabant en Zuid-Holland Zuid.

7.3 Omgevingsdiensten

De provincies hebben de taken middels mandaat, op het gebied van vergunningverlening en handhaving, uitbesteed aan de Omgevingsdienst Noord-Brabant (ODBN/SSIB), Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en Haaglanden (ODHL).
De omgevingsdiensten zien toe op een goede naleving van de groene wetten en -regels door burgers, bedrijven en andere organisaties. De omgevingsdienst Haaglanden en omgevingsdienst Noord-Brabant verlenen vergunningen op basis van de wet natuurbescherming bij (nieuwe) projecten in en rondom de Biesbosch. Daarnaast zien deze diensten toe op de juiste naleving van de regels zoals gesteld in het Natura 2000 beheerplan.

7.4 Gemeente

De Biesbosch is in drie gemeenten gelegen te weten Altena, Drimmelen en Dordrecht. De drie gemeenten hebben eenzelfde verordening vastgesteld (voorheen Biesboschverordening), zo blijft er sprake van eenduidige regelgeving die geldt voor de gehele Biesbosch. Vergunningen en ontheffingen op basis van deze verordening worden verstrekt door Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer is gemandateerd door deze drie gemeenten. Gemeenten dragen zorg voor de openbare orde en veiligheid op publieke terreinen binnen de gemeente en zien toe op de naleving van de APV en de Biesboschverordening.

7.5 Politie

Politie reageert op meldingen in geval er onveilige situaties ontstaan en de veiligheid in het geding is. Wanordelijkheden aangaand de openbare orde zullen onder regie van de burgemeester worden aangepakt, ook in geval er zwaardere en georganiseerde milieudelicten plaatsvinden waaronder drugs- gerelateerde activiteiten. Tevens ziet de politie toe op de veiligheid en ondersteuning van de BOA's en treden op als de sterke arm der wet. Binnen de Biesbosch werken we samen met zowel de politie eenheid Zeeland West-Brabant, Eenheid Rotterdam en de landelijke eenheid.

7.6 Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is nautisch vaarwegbeheerder en heeft een oog- en oor functie de Biesbosch. Tevens is Rijkwaterstaat eigenaar en beheerder van een aantal gebieden waaronder de Noordwaard. De afdeling Handhaving van Rijkswaterstaat houdt toezicht op de naleving van diverse wetgevingen op het water. De afdeling Handhaving grijpt bestuursrechtelijk of strafrechtelijk in als de wetgeving niet wordt nageleefd. Rijkswaterstaat is voor wat betreft de Rijkswateren verantwoordelijkheid voor het toezicht op de Waterwet en de Scheepvaartverkeerswet. De Waterwet richt zich voornamelijk op waterkwaliteit, waterkwantiteit en de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen. De Scheepvaartverkeerswet regelt het veilige en vlotte verloop van het scheepvaartverkeer op deze

wateren. Rijkswaterstaat faciliteert de groene handhaving door haar patrouillevaartuigen beschikbaar te stellen voor toezichthouders die die zijn belast met het toezicht op groene handhaving.

7.7 NVWA

Natuurgebieden en kwetsbare plantensoorten en diersoorten worden wereldwijd beschermd. De NVWA voert controles uit om te voorkomen dat mensen handelen in plantensoorten of diersoorten die beschermd zijn (zoals de dier- en plantensoorten genoemd op de CITES-verordening), maar ook ziet de NVWA toe op visserij activiteiten.
Het werkterrein van de NVWA is breed. Daarom wordt goed gekeken waar de grootste risico's zitten. Op deze manier kunnen consumenten en anderen tijdig geïnformeerd worden als dat nodig is. En we ons dáár in kunnen zetten waar ons toezicht het hardst nodig is. In de Biesbosch levert de NVWA een bijdrage in de aanpak van toezicht en handhaving op de beroepsvisserij en visstroperij.

7.8 Waterwinningbedrijf Biesbosch (Evides)

Naast natuur en recreatie is de Biesbosch een onderdeel van de drinkwatervoorziening; in de Biesbosch bevinden zich drie spaarbekkens met een totaal oppervlak van 644 ha, deze vormen eilanden in het waterrijke Biesboschgebied. Ook bevinden zich overige assets ten behoeve van de drinkwatervoorziening zich nabij deze drie spaarbekkens en een pompstation nabij Hank. Waterwinningbedrijf de Biesbosch levert BOA capaciteit aan het SSIB ter bescherming van haar eigendommen. Betreding door bezoekers van de Biesbosch is niet toegestaan en hier wordt door het waterwinningsbedrijf en vanuit de samenwerkingsovereenkomst (DVO) op gehandhaafd.

7.9 Sportvisserij Zuidwest Nederland

Sportvisserij Zuidwest Nederland, is een sterke overkoepeling van 229 plaatselijke verenigingen die samen ruim 142.000 sportvissers vertegenwoordigen. Het belangengebied van Sportvisserij Zuidwest Nederland beslaat de gehele provincies Noord-Brabant en Zeeland en nagenoeg de hele provincie Zuid-Holland. Hiermee is zij de grootste sportvisfederatie van Nederland. Sportvisserij Zuidwest Nederland huurt het (schub)visrecht van de grote regionale wateren en houdt toezicht door de inzet van ruim 30 vrijwillige BOA's.

8 Toekomstvisie

Belangrijke middelen om de natuurwaarden binnen het natuurgebied te beschermen en de balans tussen natuur en recreatie te bewaken zijn regulering en toezicht/handhaving. Staatsbosbeheer en de drie gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk en zetten zich hiervoor gezamenlijk in. Hieraan wordt invulling gegeven in onder andere de Biesboschverordening en de recreatieve zonering. Daarnaast blijft het beheerplan vanuit de Natura2000 gedachte leidend in de uitvoering aangaande de te behalen instandhoudingsdoelen.

De toekomstvisie richt zich op de doelstellingen en beleidsprioriteiten van het Nationaal Park de Biesbosch en de instandhoudingsdoelstellingen uit het beheersplan Natura 2000. Naast de versterking en bescherming van de (bijzondere) natuurwaarden en de belangrijke bijdrage aan de drinkwatervoorziening is duurzame recreatieve ontwikkeling één van de hoofddoelstellingen. Daarin past een gebied waarin bezoekers op een gastvrije manier worden benaderd en zich ook als gasten gedragen. Dit is voor bezoekers duidelijk. Bezoekers worden er actief over geïnformeerd. Pas als informatie, spelregels, aanwijzingen, borden, kaarten, gasten (sociale controle) en gastheren niet afdoende meer zijn wordt er 'handhavend' opgetreden.

8.1 Hoofddoelstelling

HET NATIONAAL PARK DE BIESBOSCH E.O. IS EEN VEILIG GEBIED, WAAR GASTEN ONBEZORGD KUNNEN GENIETEN EN ZICH BEWUST ZIJN VAN HETGEEN DE BIESBOSCH TE BIEDEN HEEFT EN DE NATUUR ZICH ZO ONGESTOORD MOGELIJK KAN ONTWIKKELEN

Het Nationaal Park moet voor mens en natuur veilig zijn. Samen met de gebruikers van het Park en de veiligheidspartners willen we het veiligheidsniveau van het Park vasthouden en waar mogelijk verbeteren. We stimuleren de betrokkenheid van gebruikers om ook zelf een bijdrage te leveren aan het creëren van een veilige omgeving. Bij het bevorderen van de veiligheid staan het op orde hebben van voorzieningen en het beïnvloeden van gedrag door toezicht en handhaving centraal.

Meer toegespitst op veiligheid en handhaving kunnen we de doelstelling als volgt formuleren:

> *Op een gestructureerde wijze uitvoering geven aan integrale en efficiënte samenwerking op het gebied van veiligheid, handhaving en toezicht, waardoor de bezoekers van de Biesbosch kunnen genieten, zich bewust zijn van en eigen verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van hetgeen de Biesbosch te bieden heeft en de natuurontwikkeling zo ongestoord mogelijk kan plaatsvinden.*

8.2 Doelstelling

Het doel is binnen het Nationaal Park de Biesbosch e.o. de naleving van de gedrags- en toegangsregels te bevorderen teneinde de instandhoudingsdoelstellingen te helpen realiseren, zoals genoemd in het Natura 2000 beheerplan. De opgave is om het Nationaal Park schoon heel en veilig te houden zodat iedereen kan genieten van de diversiteit en natuurwaarden. Daarbij is het ook van belang dat de bewustwording en aandacht voor eigen verantwoordelijkheid bij gebruikers en bezoekers van het Nationaal Park worden vergroot.

Het veiligheidsplan dient daarbij als leidraad in een integrale aanpak. Met de ontwikkeling van dit plan is rekening gehouden met de eigen werkwijze en verantwoordelijkheden van alle handhavingspartners.
Via dit integrale handhavingsplan willen we komen tot een gezamenlijke aanpak, met behoud van de eigen identiteit.

8.3 Regulering

In gezamenlijkheid hebben de drie gemeenten en Staatsbosbeheer het nieuwe juridisch kader vastgesteld. De nieuwe Biesboschverordening is in werking getreden per 1 januari 2021. De Biesboschverordening richt zich op het stellen van regels voor het gebruik van land en water binnen het nieuwe rechtsgebied. In bijlage 1, afbeelding 2, is een kaart van het nieuwe rechtsgebied te zien. De nieuwe verordening dient zowel ter bescherming van de natuurwaarden als ter bewaring van het landschappelijk karakter en vanwege de zorg voor het recreatief gebruik. Op basis van de

Biesboschverordeningen worden vergunningen en ontheffingen verstrekt, bijvoorbeeld voor ligplaatsen van boten en voor het rondvaren van rondvaartboten/ passagiersschepen.

Over de verleende vergunningen worden leges geheven. Voor de effectiviteit, uniformiteit en onafhankelijkheid is het noodzakelijk dit centraal te regelen en hiervoor één loket in te stellen. Staatsbosbeheer heeft middels mandaat invulling gegeven aan de "één loket gedachte" en zal de vergunningen en ontheffingen gaan uitgeven op basis van de Biesboschverordening. De gemeente Altena, Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer blijven hiervoor verantwoordelijk en zorgen ook in de toekomst voor continuïteit en herziening van de verordening.

8.4 Recreatieve zonering

Op basis van de Natura 2000-wetgeving en de instandhoudingsdoelstellingen die vastgelegd zijn in het beheerplan geven de gemeente Altena, Drimmelen, Dordrecht en Staatsbosbeheer vorm aan de recreatieve zonering voor het Natura 2000-gebied. Hierbij worden gebieden aangeduid waar meer en minder intensieve recreatie mogelijk is. Gekoppeld hieraan worden kaders gesteld aan de regelgeving en (recreatie)mogelijkheden in de betreffende gebieden. Bestaande afspraken en voorzieningen in het gebied worden gerespecteerd en overgenomen, maar er worden ook nieuwe afspraken vastgelegd.
Flexibiliteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt, bijvoorbeeld door de mogelijkheid op te nemen om delen van het gebied waar vogels broeden tijdelijk af te sluiten. De recreatieve zonering is een belangrijk kader voor met name de uitvoering van nieuwe projecten en activiteiten.

8.5 Samenwerking

Teneinde eenduidig te kunnen handhaven, waarbij iedereen gerechtigd en bevoegd is, is het noodzakelijk dat er een gezamenlijk convenant wordt opgesteld. Middels een dergelijk convenant zijn handhavingsinstanties gerechtigd en bevoegd om op elkanders grond te mogen werken. Dit heeft als resultaat dat de oog-oor functie wordt vergroot en op langere termijn mogelijk informatie-gestuurd kan worden gewerkt. Dit convenant biedt hiervoor een kader, zonder bestaande wettelijke bevoegd- en verantwoordelijkheden te doorkruisen en afstemming en samenwerking af te dwingen.

Op grond van wetgeving mag een BOA nu alleen handhavend optreden op het grondgebied van zijn eigen werkgever. De BOA is niet bevoegd om op grondgebied van een andere werkgever op te treden. Het gaat hierbij om BOA's van de terrein beherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, Waterwinningbedrijf Brabantse Biesbosch en Rijkswaterstaat, maar ook voor de BOA werkzaam bij de gemeenten. Om de samenwerking tussen de BOA's te verbeteren hebben alle partijen ingestemd met het opstellen van dit convenant waarmee samenwerking op elkaars grondgebied primair mogelijk wordt gemaakt.

Voorwaarde voor het handhaven op elkaars grondgebied is wel dat werkgevers specifieke werkafspraken maken over het samenwerken aan thema's en in elkaars gebieden. Het beoogde resultaat is door samenwerking te komen tot een integrale programmatische handhaving, waarmee alle deelnemende partijen efficiëntiewinst kunnen boeken bij zowel de eigen als de gemeenschappelijke handhaving van de natuurwetgeving. Het samenwerkingsconvenant regelt de juridische borging van de onderlinge samenwerking. Na ondertekening zal er een werkinstructie gemaakt worden waarin alle partijen de wijze van opreden nader met elkaar bespreken.

De werkinstructie bevat tenminste informatie en afspraken over:

- de in te zetten capaciteit van de BOA('s)
- het betreffende werkgebied van de werkgever(s)
- contactpersonen voor aansturing en voor calamiteiten
- de wijze van optreden; aanspreken/waarschuwen/verbaliseren
- vigerende lokale wetgeving/verordeningen

9 Prioriteiten handhaving en toezicht

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren, zoals te lezen in hoofdstuk 5, en de beschikbare data uit het BOA Registratie Systeem (BRS) komen de vier onderstaande belangrijkste prioriteiten naar voren:

9.1 Versterking samenwerking

Wat willen wij bereiken?	Toezichthouders en handhavers kennen elkaar en weten elkaar te vinden. Zij zijn bekend met elkaars bevoegdheden, inzetbaarheid en beschikbare middelen.
Hoe gaan wij dat bereiken?	• Het aantal georganiseerde combi-diensten; • Toezichthouders/handhavers maken deel uit van één of meerdere relevante Whatsapp-groepen
De resultaten willen we meetbaar maken aan de hand van de volgende indicatoren	• Organiseren van operationeel overleg • Uitwisselen van bereikbaarheidsgegevens • Gebruikmaking van BRS (Voor zover opgeleid en bevoegd) • Organiseren van handhavingsdagen • Organiseren van thematische bijeenkomsten

9.2 Bescherming natuurwaarden

Wat willen wij bereiken?	In stand houden, behouden en ruimtegeven aan de ontwikkelingen van de unieke natuurwaarden in de Biesbosch.
De resultaten willen we meetbaar maken aan de hand van de volgende indicatoren:	• Aantallen processen-verbaal en waarschuwingen • Voorkomen van het afval dumpingen • Hoeveelheid aangetroffen zwerfvuil • Meldingen en constateringen van vernieling van flora (houtsprokkelen/ illegale houtkap) • Meldingen en constateringen van stroperij • Meldingen en constateringen van loslopende honden • Meldingen en constateringen van stoken en illegaal kamperen • Meldingen en constateringen van betreden verboden gebied/ stilte niet in acht nemen
Hoe gaan wij dat bereiken?	• Uitvoering geven aan voorlichting/educatie en preventieactiviteiten/communicatie • Opvolging geven aan meldingen • Gericht inzetten van toezicht en handhaving; • Opsporing en vervolging van daders • Uitvoering geven aan de pilot Zwerfafval-preventie aanpak van het ministerie van I&W

9.3 Ondermijnende criminaliteit

Wat willen wij bereiken?	Als één overheid integraal en effectief verstoren van criminele activiteiten het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit. De overheid treedt op en staat voor een veilige en eerlijke leefomgeving voor iedereen.
De resultaten willen we meetbaar maken aan de hand van de volgende indicatoren	• Aantal aangetroffen hennepkwekerijen in de Biesbosch; • Aantal signalen van mogelijke ondermijnende criminaliteit door controle van dure vaartuigen (onverklaarbaar vermogen) • Aantal handhavingsknelpunten gemeld bij de taskforce/RIEC
Hoe gaan wij dat bereiken?	• Informatiepositie versterken: Om te komen tot een effectieve aanpak is het voor de toezichthouders/handhavers van belang om de informatiepositie te verbeteren en te versterken. Dit kan door slim met informatie om te gaan binnen de grenzen van de privacywetgeving. Ook kunnen er analyses en trendonderzoeken uitgevoerd worden op de criminele/ondermijnende fenomenen, in samenwerking met veiligheidspartners zoals het RIEC en de politie. Prioriteiten zijn fraude/witwassen (onverklaarbaar vermogen), productie en handel in drugs, het buitengebied en jachthavens. • Samenwerking op een niveau die past bij de problematiek: hiermee wordt een stapsgewijze aanpak bedoeld. Dat wil zeggen: eerst lokaal aanpakken en als dat niet afdoende is, districtelijk of regionaal aanpakken. Door het uitvoeren van toezicht worden de zogenaamde 'blinde vlekken' ingekleurd. Hierbij kan men denken aan het zicht krijgen op activiteiten op onder andere jachthavens in de Biesbosch. Tijdens dit toezicht wordt ook aandacht besteed aan het brengen van een preventieve boodschap. • Bezoekers/gebruikers en ondernemers worden bewust gemaakt van ondermijnende criminaliteit en de gevolgen die dat voor hen kan hebben. Daarnaast wordt getracht de meldingsbereidheid te vergroten. • Vergroten van de maatschappelijke, bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid en de meldingsbereidheid. De veiligheidspartners in de Biesbosch zijn alert op signalen van ondermijnende criminaliteit. Signalen van ondermijning moeten worden herkend, geïnterpreteerd en gekoppeld aan de juiste informatie. Daarnaast gaan we ons inspannen om de meldingsbereidheid te vergroten.

9.4 Gedrag op het water

Wat willen wij bereiken?	• Bezoekers met een vaartuig beschikken, indien vereist, over de juiste papieren, kennen de ter plaatse geldende regels (snelheid) en houden zich daaraan. Daarnaast voeren zij de juiste veiligheidsmiddelen met zich mee.
De resultaten willen we meetbaar maken aan de hand van de volgende indicatoren:	• Aantal preventie boodschappen; • Aantallen waarschuwingen en processen-verbaal: • Aantal ongevallen in op het water in de Biesbosch;
Hoe gaan wij dat bereiken?	• Vooral inzetten op voorlichting; • In contact treden met ondernemers (bootverhuurders) en hen instrueren en bewust maken; • Goede contacten onderhouden meet havenmeesters; • Pakkans vergroten door veel zichtbare aanwezigheid; • Uitvoeren van alcoholcontroles.

9.5 Aandachtspunten

Het integraal veiligheidsplan staat niet op zichzelf. Niet voor niets heet het *integrale* samenwerking met andere partners, maar samenwerking met andere beleidsterreinen is eveneens onontbeerlijk.
Met de volgende beleidsterreinen is reeds op diverse onderwerpen een intensieve samenwerking:

- Samenwerkingsverband Natuurtoezicht Zuidwestelijke Delta
- Samensterk in Brabant (SSIB)

9.6 Meldingsbereidheid

Voor alle thema's en aandachtspunten geldt dat meldingsbereidheid van belang is. Vanuit de historie en de sociale omgeving bestaat onder een deel van de Brabanders een wantrouwen naar de overheid (Tromp & Tops, 2016).
Het is daarom belangrijk dit vertrouwen terug te winnen met resultaten. Daarnaast is het verstandig om het belang van melden onder de aandacht te brengen.

9.7 Extra prioriteiten

Naast de focus op voornoemde samenwerking en de vier prioriteiten zijn onderstaande punten onlosmakelijk verbonden met omschreven prioriteiten. Door middel van deze doelen willen we in gezamenlijkheid zorgen dat bezoekers kunnen genieten van het Nationaal Park de Biesbosch.

9.7.1 (sociale)Veiligheid

De bezoeker mogen erop vertrouwen dat de handhavingspartners zorgdragen voor een veilige Biesbosch zodat de bezoekers zich ook veilig voelen als zij het Nationaal Park e.o. komt bezoeken. Dit veiligheidsgevoel wordt voor een deel ingegeven door de zichtbare aanwezigheid van de BOA's in de gebieden. Een andere maatregel om het veiligheidsgevoel te doen toenemen is daadwerkelijk en zichtbaar optreden tegen overtredingen die ergernis of overlast veroorzaken.

Veiligheid in de gebieden is voor de borging van de gebruikskwaliteit essentieel. De brede maatschappelijke handhavingsvraagstukken vereisen een integrale aanpak in samenhang met de directe omgeving, de handhavingspartners en de daar optredende BOA's. De afnemende verdraagzaamheid, ten opzichte van minderheden in de gebieden en de export van vandalisme en criminaliteit uit de stad, naar de natuur- en recreatiegebieden zijn pregnante voorbeelden van het gewijzigde veiligheidsklimaat in deze gebieden.

9.7.2 **Ongestoord gebruik**

De bezoeker wordt een ongestoord gebruik van het gebied gegarandeerd, mits dit in overeenstemming is met het doel van het gebied, geen conflicten oplevert met andere bezoekers of afbreuk doet aan de aspecten veilig, heel en schoon houden van het gebied. Zowel tegen oneigenlijk gebruik als tegen de hinder voor andere bezoekers wordt actief opgetreden. Dit moet bijdragen aan een verbeterd veiligheidsgevoel van bezoekers die het gebied wel op een juiste wijze willen gebruiken.

9.7.3 **Gebied**

De taken van de BOA's beperken zich niet alleen tot de bezoeker maar strekken zich ook uit tot het gebied zelf.
Dit heeft tot gevolg dat BOA's niet alleen in het gebied aanwezig zijn als de bezoekers aanwezig zijn. Ook wanneer de fysieke gesteldheid van het gebied in het geding is zorgen de BOA's door aanwezigheid en, indien nodig, door actief optreden voor het behoud van het gebied. De geografische gebieden die in beheer of eigendom van Staatsbosbeheer zijn worden hieronder verstaan.

9.7.4 **Behoud waarden**

Elk natuur- of recreatiegebied bezit gebiedswaarden die maken dat bezoekers naar dat gebied komen. Daar waar het gaat om waarden op het gebied van de Flora of de Fauna, dient actief gezorgd te worden dat deze waarden worden behouden. Dit wordt onder andere bereikt door het tegengaan van verstoring van wild en (broed)vogels, vis- en wildstroperij en het uitsteken, plukken of vernielen van Flora.

9.7.5 **Heel**

Het actief bestrijden van vandalisme en het signaleren van vernielingen moeten bijdragen aan het heel houden van de gebieden en de eigendommen en voorzieningen in de gebieden. Ook het vrij maken van gebiedsdelen voor hennepplantages valt onder vernieling en kan vooral worden voorkomen door veelvuldig zichtbaar aanwezig zijn.

9.7.6 **Schoon**

In aanvulling op het aspect heel is ook het schoon houden van de gebieden een directe taak van de BOA's. Het gaat daarbij vooral om het tegengaan van alle vormen van dumpingen, lozingen en vervuiling van de gebieden.

10 Bronvermeldingen

Broeken, A. (2021, april 28). *Boswachters schrikken van afvalberg in de Biesbosch: 'Dit probleem wordt alleen nog maar groter'*. Opgehaald van BD de Stem: https://www.bd.nl/brabant/boswachters-schrikken-van-afvalberg-in-de-biesbosch-dit-probleem-wordt-alleen-nog-maar-groter~a6dcb6bb/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2019). *Veiligheidsmonitor 2019.* Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Diens landelijk gebied (Staatsbosbeheer). (2017). *Natura 2000-beheerplan Biesbosch.* Den Haag: Ministerie voor Economische Zaken.

Het minsterie Economische Zaken. (2017). *Wet Natuurbescherming.* Den Haag: De Minister van Veiligheid en Justitie,. Opgehaald van https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01

Het Stelsel van Nationale Parken. (2021, November 11). Opgeroepen op November 19, 2021, van Samenwerkingsverband Nationale Parken: https://www.nationaalpark.nl/

Nationaal Park de Biesbosch. (2021). *Nieuwe bestuurlijke samenwerking*. Opgeroepen op November 11, 2021, van Nationaal Park de Biesbosch.

Nationaal Park de Biesbsoch. (2021). *Parkregels*. Opgehaald van Nationaal Park de Biesbsoch: https://np-debiesbosch.nl/voorlichting-educatie/parkregels/

Natura 2000. (2020, Maart 1). *Natura 2000*. Opgehaald van Natura 2000: https://www.natura2000.nl/

Natura 2000. (sd). *Biesbosch*. Opgeroepen op December 3, 2021, van Natura 2000: https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-brabant/biesbosch

Neve, R. (2021). *Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021.* Den Haag: Openbaar Monisterie.

Nieuws redactie. (2021, april 9). *Vrijwilligers doen hun best om de Biesbosch plasticvrij te maken: 'Als wij het niet doen wordt het een beestenbende'*. Opgehaald van Nieuws redactie: https://nieuwsredactie.fhj.nl/index.php/2021/04/09/plastic-zwerfafval-een-groot-probleem-in-de-biesbosch/

Orbis. (2020). *Bebiedsvisie voor de Biesbosch.* Oirschot: Orbis.

Provincie Noord Brabant. (2019, oktober 28). *Ontheffing provinciale milieuverordening, onderdeel stiltegebieden*. Opgeroepen op November 19, 2021, van Provicie Noord-Brabant: https://www.omgevingswetinbrabant.nl/omgevingswet-in-brabant/brabantse-omgevingsverordening/

Provincie Zuid-Holland. (2021). *Zuid-Holland heeft 16 stiltegebieden.* Opgehaald van Provincie Zui-Holland: https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/stiltegebieden/

Rijksoverheid. (2021). *Omgevingswet*. Opgehaald van Rijksoverheid: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet

Samenwerkingsverband Natuurtoezicht Zuidwestelijke Delta. (2021). *Handboek Natuurtoezicht.* Terneuzen: Regionale uitvoeringsdienst Zeeland .

Sinke, P. (2020). *Handboek Zuidwestelijke Delta.* Terneuzen: Rud Zeeland.

Staatsbosbeheer. (2021). *Landelijk beleidskader BOA.* Amersfoort: Staatsbosbeheer.

Staatsbosbeheer. (2021). *Over Staatsbosbeheer 'Organisatie'*. Opgehaald van Staatsbosbeheer: https://www.staatsbosbeheer.nl/over-staatsbosbeheer/organisatie

Tromp, j., & Tops, P. (2016). *De Achterkant van Nederland.* Balans. Opgehaald van ISBN: 9789460031397

Veiligheidsmonitor. (2019). Opgeroepen op November `11, 2021, van CBS: https://www.cbs.nl/nl-nl/maatschappij/veiligheid-en-recht/veiligheidsmonitor

11 Afkorting

APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRS	BOA Registratie Systeem
BVH	Basisvoorziening Handhaving (Politie)
HTV	Handhaving Toezicht en Veiligheid
N2000	Natura 2000
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
ODBN	Omgevingsdienst Brabant Noord,
OZHZ	Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
SBB	Staatsbosbeheer
SSIB	Samen Sterk in het Buitengebied
RUD	Regionale uitvoeringsdienst Zeeland
RWS	Rijkswaterstaat
TBO	Terrein beherende organisatie

(Sinke, 2020)